

WPROWADZENIE

Prezentowany numer „Rzeszowskich Studiów Socjologicznych” ma charakter interdyscyplinarny. Rozpoczyna go tekst Krzysztofa Jamrożego na temat oddziaływania tradycji republikańskiej na funkcjonowanie społeczeństwa obywatelskiego w Polsce na przykładzie wybranych programów Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Autor publikacji podkreśla, iż polskie społeczeństwo charakteryzuje się niskim stopniem oddolnej aktywności społecznej, choć obserwowana jest wzrostowa tendencja partycypacji stowarzyszeniowej. Postuluje, by instytucje publiczne zintensyfikowały starania w celu zaktywizowania obywateli i wzmocnienia ich zdolności do samoorganizacji i samorządności.

Trzy kolejne artykuły dotyczą wyzwań związanych z używaniem środków psychoaktywnych, zwłaszcza przez młodzież. Marta Chrabąszcz opisuje profilaktykę uzależnień w czasie pandemii na przykładzie oddziaływań w szkołach podstawowych w gminie Dąbrowa Tarnowska. Przeprowadzone przez Autorkę badania potwierdziły, iż pandemia, choć nosząca znamiona sytuacji kryzysowej, niestety nie zmieniła w istotny sposób prowadzenia szkolnej profilaktyki. Postawy młodzieży wobec środków psychoaktywnych na przykładzie wytypowanego zespołu szkół zawodowych są przedmiotem badań empirycznych zrealizowanych przez Żanetę Panasiuk. Autorka przeprowadziła badania socjologiczne, których celem było poznanie owych postaw, a także ustalenie, czy diagnozowane środowisko zespołu szkół zawodowych może generować problemy wychowawcze i edukacyjne wynikające z używania środków psychoaktywnych. Marcelina Szczęch przygotowała opracowanie dotyczące nowych substancji psychoaktywnych. Opisała ich klasyfikację, przyczyny popularności, oddziaływanie na organizm, a także wskazała wyzwania stojące przed pracą socjalną w związku z używaniem owych substancji. Patrycja Sowa przedstawia zaburzenia w odżywianiu jako istotny problem społeczny. Zwraca uwagę na niepokojące zjawisko, którego przejawem jest wzrastająca liczba osób zmagających się z zaburzeniami w od-

żywianiu. Wskazuje nie tylko na przyczyny owego problemu, do których zalicza m.in. oddziaływanie Internetu, osób publicznych oraz środowiska rodzinnego i rówieśniczego, ale sugeruje również działania zaradcze. Wyzwania w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną są przedmiotem badań Pauliny Gil-Więcek. Autorka uważa, że pomoc, jaką otrzymują niepełnosprawni w badanej przez nią instytucji, pozwala im poprawić jakość funkcjonowania w środowisku rodzinnym i lokalnym. Funkcjonowanie osób z autyzmem analizuje Magdalena I. Korzeniowska. Swoje dociekania badawcze skoncentrowała na potrzebach występujących w badanej kategorii oraz na instytucjonalnych możliwościach wsparcia osób z autyzmem i ich rodzin.

Problem samotności młodych ludzi ukazują Weronika Litwin. W oparciu o literaturę przedmiotu analizuje samotność i osamotnienie. Przyczynami problemów w relacjach interpersonalnych młodzieży są między innymi: rozczarowująca szkoła, samotność w rodzinie, nieporozumienia z rówieśnikami, niestabilny system wartości oraz cywilizacyjne pułapki. Diagnozę roli asystenta rodziny w procesie profesjonalnego wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przeprowadziły Dorota Rynkowska i Aneta Haligowska. Badaczki ustaliły, że działalność asystenta przynosi wymierne rezultaty, zwłaszcza jeśli jest on merytorycznie przygotowany, a instytucja pomocowa dysponuje odpowiednimi środkami finansowymi przeznaczanymi na system pomocy społecznej. Zbiór artykułów naukowych kończy publikacja Natalii Nechaievy-Yuriichuk i Serhiya Troyana. Badacze ukazują antykryzysowe działania, jakie podejmowały struktury samorządowe w związku z pandemią covid-19. Zwracają uwagę również na skutki społeczno-gospodarcze spowodowane pandemią, które wymagają reakcji władz samorządowych i krajowych. Omawiany numer „Rzeszowskich Studiów Socjologicznych” zamykają trzy recenzje autorstwa ks. prof. Janusza Mariańskiego, prof. Serhiya Troyana i ks. prof. Witolda Jedynaka.

Redaktor naczelny, ks. Witold Jedynak